
РОЗДІЛ X. СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 342.951:347.965.43]: [340.13+004:002.6]

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.3.25>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА СПЕЦИФІКА ЗМІСТУ

Болокан І.В.,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільного права,
Запорізький національний університет
ORCID: 0000-0003-1868-7552

Болокан І.В. Інформаційні ресурси в адвокатській діяльності: питання визначення та специфіка змісту.

Стаття присвячена висвітленню поняття «інформаційний ресурс» у прив'язці до сфери адвокатської діяльності. Зазначається на відсутність законодавчої дефініції цього поняття, яка існувала у попередньо чинному законодавстві, а наразі закріплена лише на підзаконному рівні. Аналізуються дефініції як самого поняття «інформаційний ресурс», так і складових його змісту – «документи», «інформаційні системи», «інформація», «ресурс», які закріплені на нормативному рівні або представлені у довідникових виданнях. Констатується важливість документів, як основних джерел інформації для адвокатів. Зазначається на зовнішній (походять ззовні, можливість їх отримання часто супроводжується реалізацією права на адвокатський запит) та внутрішній (походять від самого адвоката або супроводжують відносини, в яких адвокат є учасником) аспекти документів як ресурсів (можливостей), які використовуються адвокатом в своїй професійній діяльності. Зауважується про недоцільність акцентування в дефініції «інформаційний ресурс» на «документах, що вміщуються в інформаційних системах», адже документи є лише певним носієм інформації, і в основі такої дефініції мають бути поняття «інформація» (або її сукупність) та «ресурс». Незалежно від особливостей свого походження (зовнішнє чи внутрішнє), документи є одним з основних ресурсів, які активно використовуються адвокатами в їх професійній діяльності. Обґрунтовується, що не лише сукупність, але й поодинокий документ є таким ресурсом, адже його використання збільшує ефективність захисту інтересів клієнта. Одним з інструментів задіяння цього ресурсу є адвокатський запит, що є похідним від права на інформаційний запит (складова права на інформацію). Пропонується: 1) визначати «інформаційні ресурси в адвокатській діяльності» як інформацію, її сукупність або знання, що мають цінність в професійній діяльності адвоката для ефективного захисту прав клієнта, представництва його інтересів, консультування, складання правових документів, правового супроводження діяльності клієнта тощо; 2) закріпити відповідну дефініцію у ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Ключові слова: інформаційний ресурс, документ, інформаційні системи, інформація, ресурс, інформаційний запит, адвокатський запит, інформаційні ресурси в адвокатській діяльності.

Bolokan I.V. Information resources in lawyer activities: definition issues and specificity of content.

The article is devoted to highlighting the concept of "information resource" in relation to the sphere of advocacy. It is noted that there is no legislative definition of this concept, which existed in the previously effective legislation, and is currently fixed only at the subordinate legislation level. The definitions of both the concept of "information resource" itself and the components of its content are analyzed - "documents", "information systems", "information", "resource", which are fixed at the regulatory level or presented in reference publications. The importance of documents as the main sources of information for advocates is stated. The external (coming from the outside, the possibility of obtaining them is often accompanied by the exercise of the right to a lawyer's request) and internal (coming from the advocate himself or accompanying the relations in which the advocate is a participant) aspects of documents as resources (opportunities) used by the advocate in his professional activities are noted. It is noted that it is inappropriate to focus in the definition of "information resource" on "documents contained in

information systems”, since documents are only a certain carrier of information, and the basis of such a definition should be the concepts of “information” (or its totality) and “resource”. Regardless of the specifics of their origin (external or internal), documents are one of the main resources that are actively used by lawyers in their professional activities. It is substantiated that not only the totality, but also a single document is such a resource, since its use increases the effectiveness of protecting the client’s interests. One of the tools for using this resource is a lawyer’s request, which is a derivative of the right to an information request (a component of the right to information). It is proposed: 1) to define “information resources in advocacy” as information, its aggregate or knowledge that is valuable in the professional activities of an advocate for the effective protection of the client’s rights, representation of his interests, consulting, drafting legal documents, legal support of the client’s activities, etc.; 2) to fix the corresponding definition in Article 1 of the Law of Ukraine “On Advocacy and Advocacy”.

Key words: information resource, document, information systems, information, resource, information request, lawyer’s request, information resources in legal practice.

Постановка проблеми. Важко переоцінити важливість ролі адвокатури як для держави, так і для інших суб’єктів суспільних відносин, особливо для пересічних громадян (фізичних осіб). На конституційному рівні закріплено право кожного на правничу допомогу та така гарантія реалізації цього права, як надання безоплатної правничої допомоги. З питань судового захисту закріплено «адвокатську монополію», винятків з якої не так вже й багато. Органи адвокатського самоврядування приділяють величезну увагу якості надання правничої допомоги, надаючи численні рекомендації, організуючи підвищення кваліфікації, даючи роз’яснення щодо накладених на адвокатів за результатами дисциплінарних проваджень за неналежне надання правничої допомоги санкцій тощо. Якість надання правничої допомоги адвокатами напряду залежить від якості інформації, з якою адвокати працюють, від надійності інформаційних джерел, з яких вони отримують відповідну необхідну їм для захисту, представництва, консультування, складання правових документів інформацію. Тому важливим є аналіз питань про інформаційні ресурси, з якими працюють адвокати, специфіку тих чи інших джерел інформації, роль інформаційних ресурсів загалом і кожного з них зокрема для ефективного захисту прав клієнтів, для представництва їх інтересів, для надання інших видів правничої допомоги.

Метою цього дослідження є аналіз й узагальнення поняття «інформаційний ресурс», з’ясування специфіки відповідних ресурсів в адвокатській діяльності.

Стан опрацювання проблематики. Пошук наукових та інших джерел, в яких досліджуються специфіка інформаційних ресурсів, які використовуються в адвокатській діяльності, свідчить, що відповідні публікації представлені або тими, що стосуються інформації та інформаційних джерел загалом (без прив’язки їх до конкретної сфери і, зокрема, до сфери адвокатської діяльності), або тими, що висвітлюють окремі аспекти адвокатської діяльності (що не пов’язанні з використанням адвокатами інформаційних ресурсів). Є чимало праць, присвячених збору доказів адвокатами, адвокатському запиту, як інструменту такого збору. Що ж стосується розгляду адвокатської діяльності під кутом можливості чи неможливості використання тих чи інших інформаційних ресурсів, ролі, специфіки та потенціалу того чи іншого інформаційного ресурсу для ефективного захисту чи представництва інтересів клієнта, та й загалом – з’ясування питання, що є «інформаційним ресурсом» в адвокатській діяльності, – праць з відповідною тематикою ми не знайшли, що актуалізує цю публікацію.

Виклад основного матеріалу. Насамперед слід зазначити про відсутність законодавчо закріплених визначень «інформаційний ресурс». Таке визначення існувало в раніше чинному законодавстві (Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 р. №74/98-ВР [1]), наразі ж маємо декілька визначень у підзаконних актах, які мають вузьку спеціалізацію предмета свого регулювання, частина з яких вже втратила чинність (див. [2]).

У раніше чинному законодавстві «інформаційний ресурс» визначався як «сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо)» [1; 3]. Отже, підкреслювалось два ключових аспекти у змісті цього поняття – «документи» та «інформаційні системи». При цьому щодо першого слід зважати саме на їх сукупність (а не поодинокі примірники), якою є «єдність чого-небудь; значна кількість, сума чогось» [4, с. 1271], що є зрозумілим, адже одним з базових складових змісту поняття «ресурс» є його тлумачення як певного запасу, певних накопичень.

Розглянемо ці два ключові аспекти. Документи якраз і є тими об’єктами, з якими постійно працюють правники загалом і адвокати зокрема. У тлумачних словниках поняття «документ» (від латин. «documentum» – повчальний приклад, взірць, доказ) має такі значення: 1) матеріальний об’єкт, в якому міститься та або інша інформація, призначена для передачі її у часі та просторі; діловий папір, що підтверджує будь-який факт або право на щось; у правовій сфері – складений

відповідно до вимог закону акт, що посвідчує факти, які мають юридичне значення; офіційне посвідчення особи [5, с. 197]; 2) письмове свідоцтво, що офіційно підтверджує особу; форматований паперовий носій даних, що його заповнюють автоматично або вручну [6, с. 154]; 3) матеріальний носій інформації, призначений для її обробки і передачі в часі та просторі. Відомості, що містяться в документах, мають бути прийнятними для обробки людиною або машиною і мати правове значення [7, с. 104].

У нормативно-правових актах (законодавчих, підзаконних, міжнародних) термін «документ» тлумачиться як: 1) певна матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації, зафіксованої на папері, магнітній, кіно-, фотоплівці, оптичному диску або іншому носіїві (Закон України від 27.01.1995 №32/95-ВР, Закон України від 09.04.1999 №595-XIV; Рішення Держкомісціннихпаперів від 24.06.2003 №290 та від 14.06.2005 №316); 2) матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі (Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII); 3) паперовий або електронний носій інформації (Регламент Європейського Парламенту і Ради ЄС від 17.12.2013 №1303/2013); 4) будь-який контент, незалежно від його носія (паперова чи електронна форма або у вигляді звукового, візуального чи аудіовізуального запису) або будь-яка частина такого контенту (Директива Європейського Парламенту і Ради ЄС від 20.06.2019 №2019/1024); 5) спеціально створений матеріальний носій або електронний документ, що містить зафіксовану інформацію у формі текстових або цифрових даних, зображень, аудіо- та відеозаписів... який відповідає таким вимогам: придатний для сприймання його змісту людиною (для електронних копій паперових документів), забезпечує можливість чіткого відображення всіх предметів та вигляду осіб (для зображень та відеозаписів), забезпечує можливість розпізнавання звуків та голосів (для аудіо- та відеозаписів) (Наказ *Мінцифри* від 23.09.2025 № 159) [8].

Отже, як у довідникових, так і в нормативних джерелах у характеристиці документів акцентується на їх матеріальній формі, що забезпечує фіксацію у будь-яких наразі відомих формах (текстові або цифрові дані, зображення, аудіо- та відеозаписи), можливість збереження та передання інформації у часі та просторі. Така фіксація має надавати можливість її сприйняття людиною та можливість її обробки людиною чи машиною. Документи є одним з основних ресурсів, які активно використовуються адвокатами в їх професійній діяльності. Завдяки інформації, яка в них вміщується, адвокати формують докази, надають консультацію, правову інформацію, мають можливість здійснювати правове супроводження діяльності клієнта.

Документи в адвокатській діяльності мають як зовнішній, так і внутрішній аспекти свого походження. Документи можуть бути отримані адвокатами ззовні завдяки, зокрема, реалізації права на адвокатський запит, яке закріплено у ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]. Більш того, невикористання цього права, якщо його реалізація могла сприяти ефективному захисту клієнта, може мати наслідком накладення на адвоката дисциплінарних стягнень. Наприклад, якщо адвокат під час захисту інтересів клієнта в суді не подав документи, які могли б стати доказами на користь позиції останнього, які (документи) адвокат міг отримати шляхом направлення адвокатського запиту, він може бути притягнений до дисциплінарної відповідальності [10; 11, с. 9]. Скористання правом на адвокатський запит дозволяє адвокату стати поінформованим, а отримані адвокатом завдяки цьому інструменту (ресурсу у значенні «можливостей») інформація та/або документи (їх копії) мають цінність для ефективного захисту інтересів клієнта або представництва [11, с. 10].

Слід зазначити, що певною передумовою спеціального наданого адвокатам права на адвокатський запит було загальне «право на інформаційний запит», яке було закріплено у ст. 32 перших редакцій Закону України «Про інформацію», до його викладення у новій редакції згідно з Законом України від 13.01.2011 р. №2938-VI. Наразі в оновленому інформаційному законодавстві маємо чимало норм, які гарантують кожному право на інформацію. Зокрема: 1) принципами інформаційних відносин є: гарантованість права на інформацію, відкритість і доступність інформації, правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації (ч. 1 ст. 2 Закону України «Про інформацію»); 2) напрямками державної інформаційної політики є: забезпечення доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації (ч. 1 ст. 3 Закону України «Про інформацію»); 3) зміст права кожного на інформацію передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів (ч. 1 ст. 5 Закону України «Про інформацію»); 4) однією з гарантій права на інформацію є створенням можливостей для вільного доступу до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів (ч. 1 ст. 6 Закону України «Про інформацію») [12] тощо. Особли-

вістю всього цього щодо адвокатів є встановлення обов'язку органів державної влади, місцевого самоврядування, їхніх посадових та службових осіб, керівників підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань надати адвокату відповідну інформацію, копії документів (винятки встановлені лише щодо інформації з обмеженим доступом) та закріплення відповідальності за відмову в наданні інформації на адвокатський запит, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності (чч. 2, 3 ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]).

Внутрішній аспект походження документів, що мають місце в адвокатській діяльності, – це їх створення самим адвокатом або приєднання до їх створення разом з іншими суб'єктами (наприклад, адвокатські запити, ордери, договори про надання правничої (зокрема й безоплатної) допомоги тощо).

Наступний елемент, з яким необхідно визначитись для характеристики змісту поняття «інформаційні ресурси», є поняття «інформаційні системи», до яких у раніше чинних нормативно-правових актах було віднесено бібліотеки, архіви, банки даних тощо [1; 2], а у чинному інформаційному законодавстві цей перелік, як було показано вище на прикладі ч. 1 ст. 6 Закону України «Про інформацію», значно розширено. Насамперед, зазначимо про зміст більш широкого поняття – «система», як його тлумачать нормативні та довідникові джерела, щоб згодом, додавши до нього таку характеристику, як «інформаційний», дослідити зміст спеціального щодо проблематики нашого дослідження поняття – «інформаційні системи».

Система (від грецьк. «systema» – ціле, складене з частин, поєднання) у довідникових джерелах тлумачиться, як: певний порядок у розташуванні частин, зв'язане ціле; форма, спосіб побудови, організація чого-небудь [4, с. 1214; 5, с. 627]; сукупність частин, пов'язаних спільною функцією [5, с. 627]; порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням та взаємним зв'язком частин чого-небудь [4, с. 1214; 6, с. 592]; сукупність яких-небудь елементів одиниць, частин, об'єднаних за спільною ознакою, призначенням [6, с. 592]. У нормативних актах є чимало визначень «система», натомість всі вони стосуються надто вузькоспеціалізованих сфер, а узагальнення цих нормативних визначень дозволяє припустити певні тенденції нормативного тлумачення змісту цього поняття: 1) сукупність (взаємопов'язаних, спільно діючих, об'єднаних чимось спільним) елементів (частин, об'єктів), призначених для виконання заданих функцій; 2) сукупність елементів, що знаходяться у взаємодії та зв'язках один з одним і створюють відповідну цілісність, організовану для досягнення однієї або кількох поставлених цілей; 3) поєднання декількох об'єктів, які разом виконують конкретну функцію в передбаченому середовищі та ефективність яких може бути визначена як єдине ціле; 4) комбінація об'єктів, розташованих разом чи окремо, які мають бути взаємопов'язані чи поєднані для досягнення специфічних цілей [13]. «Інформаційний» (від «інформація») тлумачиться як довідковий; той, що стосується інформації [4, с. 596; 5, с. 270]; який містить інформацію; який опрацьовує та видає інформацію; стосується до інформації як сукупності відомостей або сигналів, що містяться де-небудь або що передаються від одного об'єкта до іншого [6, с. 261]. Отже, узагальнення змісту поняття «система» та характеристики «інформаційний», як вони тлумачаться у довідникових та нормативних джерелах, може бути представлено як сукупність якихось джерел інформації чи самої інформації, яка може бути використана з певною метою.

Натомість у нормативно-правових актах можемо знайти численні приклади закріплення об'єданого поняття – «інформаційні системи», узагальнений зміст яких можна представити у такому вигляді. Це: 1) системи оброблення даних засобами накопичення, зберігання, оновлення та їх пошуку і відображення (Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.1997 р. № 40); 2) автоматизовані системи, комп'ютерної мережі, системи зв'язку (спільний наказ Ліцензійної палати України та Служби безпеки України від 13.10.1998 р. № 92/80; Указ Президента України від 27.09.1999 р. № 1229/99; Накази СБУ від 22.12.1999 р. № 61 та від 23.02.2002 р. № 9; спільний наказ Держкомпідприємництва та Служби безпеки України 29.12.2000 р. №89/67); 3) організаційно-технічна система обробки інформації за допомогою технічних і програмних засобів (Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 р. №1772); 4) програмно-технічна і організаційна система надання інформаційних послуг з використанням інформаційних технологій (Наказ Держкомзв'язку та інформатизації від 06.06.2003 р. №97); 5) система, призначена для отримання, обробки, зберігання, відображення та/або реєстрації даних про стан систем, елементів і конструкцій, їх властивості та/або функціонування (Наказ Держатомрегулювання України від 19.11.2007 р. № 162); 6) сукупність інформації, яка міститься в базах даних, та інформаційних технологій і технічних засобів, які забезпечують її обробку (міжнародний документ від 21.05.2010 р.); 7) організаційно впорядкована сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, в тому числі з використанням технічних засобів, що реалізують інформаційні процеси та призначені для зберігання, обробки, пошуку, розповсюдження, передачі та надання інформації (Наказ МОНмолодьспорт

України від 01.10.2012 р. № 1060); 8) система, призначена для одержання, обробки, зберігання, відображення та/або реєстрації даних про стан конструкцій, систем, елементів, їх властивості та/або функціонування (Наказ Держатомрегулювання від 22.07.2015 р. № 140); 9) комплекс програмно-апаратних засобів, який використовується для автоматизації діяльності (певного суб'єкта) (Постанова Національного банку України від 14.09.2018 р. № 99); 10) автоматизована система збирання, оброблення, зберігання та захисту інформації (щодо певних суб'єктів), що формується (створюється) і використовується ... для забезпечення функціонування централізованої бази даних (щодо цих суб'єктів), а також для задоволення потреб щодо автоматизації та цифровізації процесів, пов'язаних із виконанням (певних) функцій (Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. № 1343); 11) автоматизована система, яка складається з комплексу (певних об'єктів), об'єднаних в єдину інформаційну систему ... з використанням технології віддаленого доступу (Постанова Кабінету Міністрів від 28.12.2020 р. № 1343); 12) інтегрований комплекс процесів, компонентів та засобів апаратного і програмного забезпечення для виконання цільової функції (Наказ Мінфіну України від 12.01.2021 р. № 5); 13) комунікаційна система ..., що забезпечує отримання та пересилання інформації (Наказ Міндовкілля від 08.06.2021 р. № 369); 14) цілісність інфраструктури, організації, кадрових та технічних компонентів для збору, обробки, зберігання, передачі, відтворення, поширення, розміщення і видалення інформації (Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським поліцейським офісом від 03.07.2017 р.); 15) автоматизована система, яка складається з комплексу (певних об'єктів), об'єднаних в єдину інформаційну систему з використанням технології віддаленого доступу (Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 р. № 562); 16) інформаційна система моніторингу реалізації (певної державної політики), що є організаційно-технічною системою, яка призначена для обробки інформації про стан виконання (запланованих) заходів, результатів моніторингу їх виконання, оцінки ефективності реалізації (певних нормативних актів), в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів (Накази НА запобігання корупції від 28.06.2023 р. № 134/23 та від 14.07.2023 р. № 145/23); 17) інформаційно-комунікаційна система, яка складається з бази даних, комплексу автоматизованих робочих місць та електронних кабінетів користувачів (Постанова Кабінету Міністрів України від 27.02.2024 р. № 208); 18) інформаційно-комунікаційна система, призначена для накопичення, обліку, зберігання та захисту даних про порушення (певних) норм (Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2024 р. № 301) [14].

Отже, нормативний зміст поняття «інформаційні системи» тягнє до доволі специфічного контексту – акцентує на машинній (програмно-апаратній) складовій зборі, обробки, зберігання, захисту інформації. Лише у двох з наведених актів ми бачимо доцільне, на наш погляд, поєднання таких елементів: насамперед це інформація (або її сукупність), а далі вже інформаційні технології і технічні засоби, які забезпечують здійснення різних дій з цією інформацією. Здійснюючи свою професійну діяльність, адвокати мають змогу використовувати різні інформаційні системи. Наприклад штучний інтелект узагальнює поняття «інформаційні системи для юристів», як певні спеціалізовані програмні рішення (CRM, аналітичні, документообігові), які автоматизують роботу, надають доступ до законодавства (LIGA360, ipLex), допомагають керувати клієнтами, справами (Jusnote, JuristCRM), перевіряти контрагентів (OpenDataBot), створювати документи (CamScanner) та співпрацювати (Slack, Asana).

Вище ми проаналізували нормативний аспект складових поняття «інформаційний ресурс» у раніше чинному законодавстві, позитивним аспектом якого було закріплення цього поняття на рівні законодавчого акту. Натомість поняття «інформаційні ресурси», на наш погляд, має у своєму складі більш суттєві (ключові) елементи, а саме поняття «інформація» та «ресурс», отже дослідження буде неповним, якщо не врахувати ці аспекти (див., також [11, с. 7-11], де ми аналізуємо зміст цих понять). У нормативних актах та у тлумачних словниках поняття «інформація» визначається, як: будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [12]; повідомлення про якийсь події; відомості про навколишній світ, процеси, що в ньому відбуваються – про події, ситуації, чийсь діяльність [5, с. 270]; повідомлення про що-небудь, доведення до відома; відомості про які-небудь події, чийсь діяльність тощо; повідомлення про щось; відомості в будь-якій формі та вигляді, на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації, фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості [6, с. 261]. Поняття ж «ресурс» визначається як: матеріальні засоби цінності, запаси, кошти, які в разі потреби можна використовувати [4, с. 1159]; запаси чого-небудь, які можна використати в разі потреби; засіб, можливість, якими можна скористатись в разі необхідності [5, с. 596; 6, с. 525]. Не маючи наразі визначення «інформаційний ресурс», закріпленого на законодавчому рівні, натомість маємо його

на рівні підзаконних актів, яке, на наш погляд, є доволі універсальним і відповідає за змістом тим тлумаченням понять «інформація», «ресурс», які ми навели вище. Так, Кабінет Міністрів України закладає розуміння «інформаційного ресурсу» як систематизованої інформації або знань, що мають цінність у певній предметній області і можуть бути використані людиною в своїй діяльності для досягнення певної мети [15]. Пристосовуючи це визначення для потреб нашого дослідження, можемо сформулювати дефініцію «інформаційні ресурси в адвокатській діяльності»: інформація, її сукупність або знання, що мають цінність в професійній діяльності адвоката для ефективного захисту прав клієнта, представництва його інтересів, консультування, складання правових документів, правового супроводження діяльності клієнта тощо.

Висновки. Отже, важливим для обрання адвокатом стратегії захисту клієнта та й загалом для ефективного представництва інтересів клієнта у різних державних, муніципальних, інших органах та перед іншими особами, а також для надання «інших видів правничої допомоги», до яких належить надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правового супроводу діяльності клієнта, складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру (п. 6 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [9]), є «інформованість» адвоката, що означає «володіння інформацією, добра обізнаність про що-небудь» [6, с. 261]. У раніше чинному нормативному визначенні поняття «інформаційний ресурс», перевагою якого було його закріплення на рівні закону, акцент робився лише на «документах, що вміщуються в інформаційних системах». Таке розуміння є дещо звуженим, адже документи є лише певним носієм інформації. В основі поняття «інформаційний ресурс» має лежати саме «інформація» (або її сукупність). Документи як джерело інформації в адвокатській діяльності мають зовнішній та внутрішній аспекти походження. Для можливості отримання документів ззовні адвокати наділяються правом на адвокатський запит, що є похідним від права на інформаційний запит (складова права на інформацію). Не лише сукупність документів, але й поодинокий документ є ресурсом, що обґрунтовується подвійним змістом поняття «ресурси»: і як певних запасів (накопичення), і як можливості здійснити щось, скористатись чимось за потреби. Так само, зважаючи на цю другу складову («ресурс»), звуженням змісту поняття «інформаційний ресурс» є прив'язка у його визначенні лише до інформаційних систем. Доцільним є закріплення на рівні законодавчих актів як загального поняття «інформаційний ресурс» (у ст. 1 Закону України «Про інформацію»), так і спеціального – «інформаційні ресурси в адвокатській діяльності» (у ст. 1 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»). Останнім може бути запропоноване нами або вироблене науковцями у подальших дискусіях. Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є аналіз специфіки окремих різновидів інформаційних ресурсів, що можуть задіюватись адвокатами у процесі здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги, і які пов'язані з різновидами інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 №74/98-ВР (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80/ed20160801#n19> (дата звернення: 19.12.2025).
2. Термін «Інформаційний ресурс». Термін «Інформаційні ресурси». Офіційний сайт Верховної Ради. Термінологія законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/11508>. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/11526> (дата звернення: 12.01.2026).
3. Про затвердження Методики визначення належності бюджетних програм до сфери інформатизації: Наказ Держкомзв'язку та інформатизації від 06.06.2003 №97 (втратив чинність). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-03/ed20070209/find?text=%B2%ED%F4%E%F0%EC%E0%F6%B3%E9%ED%E8%E9+%F0%E5%F1%F3%F0%F1#Text> (дата звернення: 19.12.2025).
4. Сучасний тлумачний словник української мови: 60000 слів / уклад. Н. Кусайкіна, Ю. Цибульник / за заг ред. В. Дубічинського. Харків: «Школа», 2014. 1550 с.
5. Нечволод Л.І. Сучасний словник іншомовних слів. Харків : Торсінг плюс, 2011. 768 с.
6. Великий тлумачний словник української мови / упоряд. Т.В. Ковальова. Харків: Фоліо, 2005. 767 с.
7. Сучасна правова енциклопедія / за заг. ред. О.В. Зайчука. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 384 с.
8. Термін «Документ». Офіційний сайт Верховної Ради. Термінологія законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/7490> (дата звернення: 13.01.2026).
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення: 19.12.2025).
10. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо звернень з адвокатським запитом: Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комі-

- сії адвокатури №II-010/2023 від 23 лютого 2023 року. URL: <https://vkdkka.org/uzagalnennya-distsiplinarnoj-praktiki-kvalifikatsijno-distsiplinarnih-komisij-advokaturi-schodo-zvernen-z-advokatskim-zapitom/> (дата звернення: 19.12.2025).
11. Болокан І.В. Адвокатський запит як інформаційний ресурс. *Актуальні проблеми правової науки та правоохоронної діяльності*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 22 грудня 2025 року / за заг. ред. Т.О. Коломoeць. Запоріжжя: ЗНУ, 2025. 114 с. С. 7–11. URL: Тези (дата звернення: 12.01.2026).
  12. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 19.12.2025).
  13. Термін «Система». Офіційний сайт Верховної Ради. Термінологія законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/27172> (дата звернення: 12.01.2026).
  14. Термін «Інформаційна система». Офіційний сайт Верховної Ради. Термінологія законодавства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/11471_ (дата звернення: 12.01.2026).
  15. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80/ed20130515#n21> (дата звернення: 19.12.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 12.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026

© Болокан І.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0